

Umělá inteligence pro Evropu

Informační podklad ke sdělení Umělá inteligence pro Evropu

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 5
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Umělá inteligence pro Evropu	Typ řady: interní
Zpracovala: Paldusová, H.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 8507/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: červen 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Umělá inteligence; výzkum; inovace; investice; právní rámec; etika; trh práce; kompetence; spolupráce	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Umělá inteligence pro Evropu

KOM(2018) 237 v konečném znění, kód Rady 8507/18

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

30. 4. 2018

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 28. května 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 30. května 2018 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Za umělou inteligenci (*artificial intelligence*, AI) se považují systémy, které vykazují inteligentní chování v podobě vyhodnocování údajů ze svého okolí a následného rozhodování nebo – do jisté míry – autonomního vykonávání kroků k dosažení konkrétních cílů. Výrazné rozšíření výzkumu AI a rozvoje aplikací, které ji využívají, v posledních letech je dáno nárůstem výpočetní kapacity, dostupností dat a pokrokem ve vývoji algoritmů. Pokrok v oblasti umělé inteligence sebou nese řadu otázek ohledně dopadů této technologie na fungování a život společnosti, na něž zatím neexistují jednoznačné odpovědi¹. Potenciální přínosy jsou nicméně obrovské. Evropské státy si uvědomují nutnost reagovat na nové technologie koordinovaným způsobem, protože jejich ekonomiky a trhy jsou vzájemně provázané. V říjnu 2017 proto Evropská rada vyzvala Komisi, aby „předložila evropský přístup k umělé inteligenci“². Dne 10. dubna 2018 pak 24 členských států EU (včetně ČR) a Norsko podepsalo **deklaraci o spolupráci v oblasti umělé inteligence**³. Předkládaným sdělením reaguje Komise na výzvu Evropské rady a zahajuje evropskou iniciativu v oblasti umělé inteligence. Na jejím základě a na základě uvedené deklarace se chce Komise do konce roku 2018 dohodnout s členskými státy na koordinovaném plánu v oblasti umělé inteligence.

¹ Viz např. analýza *Should we fear artificial intelligence?*, European Parliament Research Service, březen 2018.

Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2018/614547/EPRS_IDA\(2018\)614547_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2018/614547/EPRS_IDA(2018)614547_EN.pdf)

² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14-2017-INIT/cs/pdf>

³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-artificial-intelligence>

- **Obsah a dopad:**

Evropská unie má k dispozici dostatek lidských i dalších zdrojů, aby se mohla stát jedním z hlavních světových hráčů v oblasti vývoje a využití umělé inteligence. V EU působí řada špičkových výzkumných pracovníků a startupů, je zde rozvinutá infrastruktura pro vědecký výzkum, společná pravidla v rámci jednotného (digitálního) trhu podporují rozvoj podniků a k dispozici je velké množství dat z průmyslu, výzkumu a veřejného sektoru. Unie je navíc založena na hodnotovém systému, který by měl být respektován ve všech činnostech, které Unie podporuje. Respektování těchto hodnot napomáhá budování důvěry, která je pro úspěch jakékoli zásadní inovace nezbytná. V porovnání s dalšími státy a regiony (zejména Spojenými státy a Čínou) však Unie výrazně zaostává v míře soukromých investic do umělé inteligence (rok 2016: EU 2,4-3,2 miliardy EUR, Asie 6,5-9,7 miliardy EUR, Severní Amerika 12,1-18,6 miliardy EUR).

Iniciativa zahrnuje opatření, jež sledují tři cíle:

1) Výrazné posílení technických a průmyslových kapacit EU a nárůst využívání umělé inteligence v rámci celého hospodářství

- zvýšování investic – 1,5 miliardy EUR v rámci programu Horizont 2020 a 500 milionů EUR v rámci Evropského fondu pro strategické investice do konce roku 2020, využití celoevropského fondu fondů rizikového kapitálu VentureEU (2,1 miliardy EUR), navýšení celkových veřejných a soukromých investic na alespoň 20 miliard EUR do konce roku 2020 a dosažení investic ve výši přes 20 miliard EUR ročně v příštím desetiletí;
- lepší přenos výsledků výzkumu na trh – podpora průlomových inovací prostřednictvím Evropské rady pro inovace (2,7 miliardy EUR na období 2018-2020);
- podpora středisek výzkumu AI špičkové úrovně v Evropě;
- zpřístupnění AI malým a středním podnikům a potenciálním uživatelům – specializovaná síť středisek digitálních inovací zaměřených na AI;
- podpora testování - založení první skupiny zařízení pro testování a experimentální ověřování výrobků a služeb AI;
- zlepšování dostupnosti většího objemu dat – vytvoření evropského datového prostoru⁴.

2) Příprava na socioekonomické změny

Přestože je v tuto chvíli obtížné určit podobu a rozsah dopadu AI na pracovní místa, je z hodnocení současného stavu zřejmá potřeba reagovat na některé aktuální problémy. Tím hlavním je nízká míra digitálních dovedností (jedna třetina pracovní síly je nemá ani na základní úrovni). Otázkou získávání správných dovedností pro vyvíjející se trh práce se Komise intenzivně zabývá od roku 2016, mezi nejnovější iniciativy v této oblasti patří doporučení o klíčových kompetencích a akční plán digitálního vzdělávání. Komise upozorňuje, že v porovnání s digitalizací bude mít AI pravděpodobně větší vliv na pracovní místa s požadovanou nižší kvalifikací, což by mohlo negativně ovlivnit zaměstnanost v odvětvích, kde lze řadu činností automatizovat. Komise k tomuto tématu vypracuje během roku 2018 zprávu a zaměří se rovněž na sběr údajů za účelem lepšího předjímání změn na trhu práce. Pro postižené pracovníky bude třeba zajistit dotatečné vzdělávání a doškolování a rovněž přístup k sociální ochraně, k čemuž lze využít Evropské strukturální a investiční fondy. V rámci nového víceletého finančního rámce na období 2021-2027 Komise navrhuje rozšířit oblast působnosti Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci na případy hromadného propouštění v důsledku digitalizace nebo automatizace. Další prioritou je zvýšování počtu odborníků v oblasti AI a vytvoření atraktivního prostředí, aby neodcházel z EU. Komise

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/building-european-data-economy>

podpoří stáže digitálních příležitostí pro rozšíření digitálních dovedností studentů a čerstvých absolventů a partnerství podnikového a vzdělávacího sektoru.

3) Zajištění vhodného etického a právního rámce

Stávající regulační rámec EU komplexně upravuje bezpečnost a spolehlivost výrobků (včetně odpovědnosti za vady), bezpečnost sítí a informačních systémů a ochranu osobních údajů. V jednání jsou návrhy týkající se volného pohybu neosobních údajů, ochrany soukromí v digitálním prostředí a kybernetické bezpečnosti. Tento rámec je nezbytný pro důvěru občanů a podniků v technologie, s nimiž se setkávají. Komise proto vyhodnotí použitelnost platných předpisů v oblasti umělé inteligence - do poloviny roku 2019 vydá pokyny k výkladu směrnice o odpovědnosti za vady výrobků⁵ a zprávu o použitelnosti rámců pro odpovědnost a bezpečnost. Kromě právních otázek chce Komise řešit i etiku využívání umělé inteligence. Ve spolupráci s Evropskou skupinou pro etiku ve vědě a nových technologiích proto vypracuje do konce roku 2018 návrh pokynů k etice využívání umělé inteligence, které zahrnou otázky budoucnosti práce, spravedlivého přístupu, bezpečnosti, sociálního začleňování a transparentnosti algoritmů. Komise rovněž realizuje pilotní projekt zaměřený na budování povědomí o algoritmech.

Za účelem podpory spolupráce všech zúčastněných stran z různých oborů a odvětví bude do června 2018 ustavena **Evropská aliance pro umělou inteligenci** jako platforma pro výměnu osvědčených postupů a podporu soukromých investic a činností souvisejících s rozvojem AI.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda podporuje komplexní a integrovaný přístup k umělé inteligenci. Zaměřit by se chtěla především na oblasti, kde vidí národní potenciál rozvoje, což je kybernetická bezpečnost, dopravní mobilita a systémy pro transport, robotika a práce s textem a jazykem. Na evropské úrovni by vláda doporučila zaměřit se s ohledem na datovou základnu na oblast zdravotnictví.

Vláda souhlasí s podporou výzkumu a vývoje a s nutností nových investic. Nové instituty (Evropská rada pro inovace, síť středisek digitálních inovací zaměřených na AI) může podpořit za předpokladu, že s nimi nebudou spojeny administrativní výdaje, které by odčerpávaly prostředky na vlastní výzkum.

V souvislosti se zpřístupňováním dat vláda doporučuje zvážit vytvoření tzv. datových trustů na evropské úrovni.

Vláda souhlasí s podporou rozvoje tzv. měkkých dovedností a digitálních dovedností, podporuje vytváření rozvojových a tréninkových schémat a vítá plánovaný sběr údajů za účelem lepšího předjímání změn na trhu práce.

Vláda rovněž podporuje vytvoření Evropské aliance pro umělou inteligenci a vítá tvorbu návrhu pokynů k etice využívání umělé inteligence. Souhlasí, že je třeba vyjasnit otázky odpovědnosti za škodu v souvislosti s AI, které jsou podle ní stěžejní pro důvěru občanů ve využívání této technologie. Jako jedno z aktuálních rizik využití AI vidí vláda možnou diskriminaci v procesu automatizovaného rozhodování.

Vláda zdůrazňuje, že problematiku AI je třeba zohledňovat při tvorbě legislativy ve všech odvětvích, aby případná nová úprava neblokovala rozvoj inovací.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu je projednávání sdělení v přípravné fázi. Jako gesční výbor byl určen Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE), o stanovisko byl požádán Výbor pro vnitřní trh a

⁵ Podrobněji viz doprovodný pracovní dokument ke sdělení, SWD(2018) 137 final.

ochranu spotřebitelů (IMCO), Výbor pro právní záležitosti (JURI) a Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE).

Sdělením se bude zabývat Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku – část telekomunikace a informační společnost. Pracovní skupina ještě nebyla určena, sdělení se projednává ve formátu Digitising European Industry.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 20. 6. 2018 a usnesením č. 118 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** předložené sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Umělá inteligence pro Evropu, KOM(2018) 237 v konečném znění;
2. **podporuje** rámcovou pozici vlády k tomuto dokumentu;
3. **vyzývá** k zpřístupňování výsledků výzkumu umělé inteligence formou otevřených algoritmů, software, hardware a publikací s otevřeným přístupem;
4. **podporuje** zapojení malých a středních podniků jako rovnoprávných partnerů do tvorby společného evropského datového prostoru;
5. **připomíná** právo na ochranu osobních údajů evropských občanů a nutnost důsledně rozlišovat osobní a neosobní údaje;
6. **varuje** před rizikem diskriminace v procesu automatizovaného rozhodování;
7. **zdůrazňuje** význam vzdělávání a pěstování digitálních dovedností pro zvládnutí socio-ekonomických důsledků rozvoje umělé inteligence;
8. **pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedovi Evropské komise.